

Sygn. akt VII U 807/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Lucyna Łaciak
Protokolant:	apl. radc. Jerzy Juszyński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 maja 2014 r. w W.

sprawy Z. B. (1), S. M., M. S., Z. S., A. G., A. S. (1), M. C., B. K., W. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Oddziału Regionalnego w W.

o ustalenie odpowiedzialności następców prawnych za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników

na skutek odwołania Z. B. (1), S. M., M. S., Z. S., A. G., A. S. (1), M. C., B. K., W. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Oddziału Regionalnego w W. z dnia 28 lutego 2013 r. znak: PT/G-410- (...), PT/G-410- (...), PT/G-410- (...), PT/G-410- (...), PT/G-410- (...), PT/G-410- (...), PT/G-410- (...), PT/G-410- (...), PT/G-410- (...).

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, iż następcy prawni po zmarłym A. S. (2) tj. Z. B. (1), S. M., M. S., Z. S., A. G., A. S. (1), M. C., B. K., W. S., nie ponoszą odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników w tym ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz ubezpieczenia emerytalno rentowe w okresie od 2 kwartału 2001 r. do 2 kwartału 2003 r.

2. oddala odwołania w pozostałym zakresie.

Sygn. VII U 807/13

UZASADNIENIE

W dniu 2 kwietnia 2013 r. **odwołujący: Z. B. (2), A. G., S. M., B. K., U. S., M. C. oraz ubezpieczeni: M. S., Z. S., W. S.** za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówki Terenowej w G. odwołali się od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Oddziału (...) w W. z dnia 28 lutego 2013 r. znak: PT/G-410- (...) (wydanej wobec: Z. B. (1)), PT/G-410- (...) (wydanej wobec: S. M.), PT/G-410- (...) (wydanej wobec: M. S.), PT/G-410- (...) (wydanej wobec: Z. S.), PT/G-410- (...) (wydanej wobec: A. G.), PT/G-410- (...) (wydanej wobec: U. S.), PT/G-410- (...) (wydanej wobec: M. C.), PT/G-410- (...) (wydanej wobec: B. K.), PT/G-410- (...) (wydanej wobec: W. S.).

W uzasadnieniu, odwołujący podnieśli, iż zgodnie z postanowieniem Sądu z dnia 13 kwietnia 2011 r. nabyli spadek z dobrodziejstwem inwentarza po zmarłym w dniu 16 grudnia 2010 r. A. S. (2) w udziale 1/8 oraz 1/16 działu

spadku. Odbiorcy zaskarżonej decyzji podnieśli, iż do masy spadkowej wchodziło jedynie gospodarstwo rolne, nie posiadali oni natomiast jakiegokolwiek informacji o zobowiązaniach i zaległościach, w tym w szczególności wobec Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Ubezpieczeni w treści złożonych odwołań podkreślali, że Komornik podczas prowadzonego postępowania spadkowego nie ujawnił żadnych informacji o zaległościach finansowych wynikających z niepłacenia przez zmarłego składek na ubezpieczenia społeczne rolników. Ubezpieczeni podkreślali, iż zobowiązania podatkowe przedawniają się z upływem lat 5, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Oznacza to zdaniem spadkobierców po zmarłym A. S. (2), że należności za rok 2001 r. uległy przedawnieniu z dniem 1 stycznia 2008 r., za rok 2004 uległy przedawnieniu z dniem 1 stycznia 2009 r., zaś za rok 2005, uległy ich zdaniem przedawnieniu z dniem 1 stycznia 2010 r. mając na uwadze powyższe ubezpieczeni wnieśli o uchylenie zaskarżonych decyzji.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 29 kwietnia 2013 r. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu swojego stanowiska, Prezes KRUS wskazał, że A. S. (2) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy. W okresie ubezpieczenia nie wywiązywał się z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne rolników, dlatego organ rentowy rolników próbował dochodzić swoich zobowiązań w postępowaniu egzekucyjnym wystawiając w dniu 24 sierpnia 2009 r. tytuł wykonawczy nr W 18/2009. Wobec powzięcia wiadomości o śmierci A. S. (2) w dniu 16 grudnia 2010 r. organ rentowy KRUS rozpoczął dochodzenie należności składkowych od spadkobierców zmarłego. Prezes KRUS podkreślał, że decyzje z dnia 28 lutego 2013 r. o obciążeniu należnościami spadkobierców po zmarłym, wywiódł z treści przepisów ustawy Ordynacja podatkowa (Dz. U Nr 137 poz. 926 z późn. zm.), przepisów kodeksu cywilnego w części dotyczącej przyjęcia i odrzucenia spadku. Ponadto organ rentowy rolników podkreślał, iż zaległości z tytułu nieopłaconych składek dotyczą okresu sprzed 1 stycznia 2012 r., a wobec powyższego w niniejszej sprawie zastosowanie będą miały przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2011 r. Konkludując Prezes KRUS, wskazał, iż nie ma podstaw prawnych do zmiany zaskarżonej decyzji, a odwołania ubezpieczonych są w jego ocenie bezzasadne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prowadzący gospodarstwo rolne (...), na mocy decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 13 lipca 2007 r., znak: PT/G-400- (...) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników i z tego tytułu zobowiązany był do opłacania składek na ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz emerytalno rentowe począwszy od 1991 r. do 2007 r. (z wyłączeniem jednakże obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe w okresie od 1 stycznia 1994 r. do 30 kwietnia 1994 r. z uwagi na podjęte zatrudnienie – na mocy decyzji Prezesa KRUS z dnia 13 lipca 2007 r., znak: PT/G-400- (...)) k. 45, 46-47 a.r.

W dniu 27 listopada 2007 r. płatnik składek A. S. (2) zwrócił się do organu rentowego rolników z wnioskiem o umorzenie odsetek od składek na ubezpieczenia rolnicze, wskazując, iż z uwagi na trudną sytuację materialną nie posiada żadnych środków pieniężnych na pokrycie zobowiązań finansowych wobec KRUS (k. 55 a.r).

Decyzją z dnia 30 stycznia 2008 r. Prezes KRUS umorzył należności odsetek płatnika w wysokości 80% należnej kwoty, a w pozostałym zakresie odmówił zadłużenia odmówił umorzenia ubezpieczonemu, wykazując w kolejnych pismach (k. 87 i nas) kierowanych do płatnika wysokość składek podlegających obowiązkowej spłacie.

Wobec nie wykonywania obowiązku spłat zadłużenia z tytułu ubezpieczenia rolniczego przez A. S. (2) Kierownik Placówki Terenowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówki Terenowej w G. wszczął postępowanie egzekucyjne wystawiając w dniu 24 sierpnia 2009 r. tytuł wykonawczy nr W 18/2009. A następnie z uwagi na przewlekłość realizacji należności z tytułu zaległych składek zwrócił się do Urzędu Stanu Cywilnego w S. o udostępnienie informacji o płatniku A. S. (2). Na podstawie informacji Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w S., organ rentowy rolników ustalił, iż A. S. (2) zmarł w dniu 16 grudnia 2010 r. (akt zgonu k. 94 a.r.) wskazany tytuł wykonawczy został zwrócony przez Urząd Skarbowy w dniu 11 kwietnia 2011 r. z uwagi na zgon zobowiązanego.

Postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2011 r. Sąd Rejonowy w Garwolinie I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I Ns 250/11 stwierdził, iż spadek po A. S. (2) s. B. i J., zmarłym dnia 16 grudnia 2010 r. (...) nabyli z dobrodziejstwem inwentarza rodzeństwo: Z. B. (2), S. M., M. S., Z. S., A. G., B. S. po 1/8 części każde z nich oraz bratankowie i bratanice U. S., M. C., B. K., W. S. po 1/16 części każde z nich. W punkcie II postanowienia Sąd Rejonowy w Garwolinie nakazał Komornikowi Sądowemu prze Sądzie Rejonowym w Garwolinie sporządzenie spisu inwentarza po spadkodawcy A. S. (2). (k 113-114 a.r).

Z uwagi na fakt, że zbywca A. S. (2) zmarł w dniu 16 grudnia 2010 r. odpowiedzialność za zaległości z tytułu składek organ rentowy przeniósł na wnioskodawców jako spadkobierców zmarłego. Decyzjami z dnia 28 lutego 2013 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego orzekł odpowiedzialność Z. B. (1), S. M., M. S., Z. S., A. G., U. S., M. C., B. K. oraz W. S. za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników A. S. (2) za okres 1 kwietnia 2001 r. do 30 czerwca 2007 r. w kwocie ogółem 3605,50 zł z odsetkami za zwłokę liczonymi od dnia 16 grudnia 2010 r., przy czym odpowiedzialność spadkobierców, została określona na kwotę 450,70 zł lub 225,35 zł dla każdego z nich (decyzje Prezesa KRUS k. 170-179 a.s)

Od powyższych decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych złożyli spadkobiercy A. S. (2) (k. 2-10 a.s), inicjując tym samym niniejsze postępowanie sądowe.

W toku postępowania, Sąd Okręgowy ustalił, iż zmarły A. S. (2) był właścicielem gospodarstwa o powierzchni 3,44 hektara. Nie prowadził on działalności rolniczej. A. S. (2) był zatrudniony w Zespole Szkół w S. na stanowisku palacza i w okresie zatrudnienia w ww. placówce nie podlegał ubezpieczeniu rolniczemu (k. 2, 45 a.r). Spadkobiercy A. S. (2) przyjmując spadek z dobrodziejstwem inwentarza, po zmarłym nie wiedzieli o zaległościach w płatnościach ubezpieczonego (wyjaśnienia informacyjne wnioskodawczyni A. G. k. 72 a.s). Rodzeństwo oraz bratankowie A. S. (2), Z. B. (1), S. M., M. C., pouczone o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, oświadczyli, iż zmarły krewny nie opłacał składek z tytułu ubezpieczenia rolniczego (k. 104 a.s)

W piśmie procesowym Oddziału Regionalnego w W. Kasy Ubezpieczenia Społecznego Rolników z dnia 31 grudnia 2013 r. organ rentowy przedstawił zestawienie, w którym wykazał okresy przedawnienia zaległości płatnika składek A. S. (2) za okres od 2 kwartału 2001 r. do 2 kwartału 2003 r.

Ustalenia stanu faktycznego Sąd dokonał w oparciu o akta rentowe ubezpieczonego A. S. (2), oświadczenia wnioskodawców, nie znajdując podstaw do ich podważania oraz w oparciu o dokumentację akt sądowych przedstawioną przez strony w toku postępowania. Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za wystarczający do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Istotę sporu w analizowanej sprawie stanowiła ocena prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego dotyczącej odpowiedzialności Z. B. (1), S. M., M. S., A. G., U. S., M. C., B. K., W. S. za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolnika A. S. (2).

W toku postępowania Sąd ustalił, że w stosunku do spadkobierców A. S. (2) zostało wydane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku a zatem okoliczność ta uprawniała organ rentowy do wydania decyzji o odpowiedzialności spadkobierców. Zgodnie z art. 1025 kc sąd stwierdza nabycie spadku na wniosek osoby mającej interes prawny - w tym niewątpliwie na wniosek wierzyciela (w niniejszej sprawie wniosek tak złożyła krewna ubezpieczonego B. S. k. 113 a.s).

Należy jednak przede wszystkim zgodzić się z zaprezentowaną w odwołaniu argumentacją wnioskodawców, a zwłaszcza z zarzutem przedawnienia możliwości wydania decyzji o odpowiedzialności wnioskodawców za składki

jako nabywców. Przede wszystkim należy mieć na uwadze okres, którego dotyczą zaległości określone w przez organ rentowy KRUS, a mianowicie okres od 1 kwietnia 2001 r. do 30 czerwca 2007 r. Mając na uwadze tak określony czasokres zaległości składkowych płatnika, Sąd dokonał następującej analizy prawnej.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy podkreśla, iż ustawa z dnia 19 grudnia 1980 roku o zobowiązaniach podatkowych nie wskazywała terminu, kiedy można wydać decyzję o odpowiedzialności osoby trzeciej. Na tle tej regulacji w orzecznictwie sądowym ugruntowało się stanowisko, że „jedynym terminem ograniczającym prawo do wydania decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej oraz jej wyegzekwowania na gruncie ustawy z dnia 19 grudnia 1980 roku o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1993 r. Nr 108, póź. 486 ze zm.) była cezura wynikająca z art. 30 u.z.p., czyli czas przedawnienia się zobowiązania podatkowego, które miało być przedmiotem przeniesienia odpowiedzialności podatkowej na osobę trzecią, albowiem w momencie wygaśnięcia tegoż zobowiązania, upadała podstawa do orzekania o odpowiedzialności podatkowej z tytułu wygasłego zobowiązania, jak również jego egzekwowania. Przepis art. 30 u.z.p. nie był zatem odpowiednikiem obecnie obowiązującego art. 118 § 1 i § 2 Ordynacji podatkowej, gdyż nie określał on terminu, w którym można było wydać decyzję o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej oraz przedawnienia zobowiązania wynikającego już z takiej decyzji, lecz tylko termin przedawnienia zobowiązania podatkowego, stanowiący ograniczenie do przeniesienia odpowiedzialności za to zobowiązanie na osobę trzecią i jego wyegzekwowania, z uwagi na jedynie akcesoryjny charakter tej odpowiedzialności" (tak NSA w Warszawie w wyroku z dnia 29 czerwca 2007 roku, sygn. I FSK). Zatem w zakresie terminu do wydania decyzji orzekającej o odpowiedzialności obowiązuje ogólna reguła dotycząca przedawnienia zaległości podatkowej z art. 30 u.z.p.. To oznacza, że dopóki nie uległo przedawnieniu zobowiązanie podatkowe, z którego ta zaległość podatkowa wynikała, to możliwe jest również orzekanie o tej odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 u.z.p., zobowiązania podatkowe przedawniają się z upływem 5 lat - licząc od końca roku, w którym upłynął termin płatności podatku.

Natomiast na gruncie niniejszej sprawy zastosowanie znajdują w pierwszej kolejności przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 r. (Dz.U.2013.1403 j.t. dalej usr). Zgodnie z treścią art. 41 b ust 1 należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie lat 5 – w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2012 r. należy mieć jednakże na uwadze, iż organ rentowy KRUS wystąpił wobec spadkobierców A. S. (2) o uregulowanie zaległości składkowych za okresy sprzed daty 1 stycznia 2012 r. tj. za okres obowiązywania odmiennej regulacji prawnej. Różnica w obowiązujących uprzednio przepisach, a mających zastosowanie na gruncie niniejszej sprawy dotyczyła okresu przedawnienia, który przed dniem 1 stycznia 2012 r. dotyczył 10 lat. Zmniejszenie o połowę wskazanego terminu do wykonania obowiązków finansowych rolników z tytułu nieopłaconych składek nastąpiło na mocy ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U.2011.232.1378). Dodatkowo podnieść należy, iż zgodnie z art. 41 b ust 5 bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek o której dłużnik został zawiadomiony, do daty ukończenia postępowania egzekucyjnego. W tym miejscu Sąd Okręgowy podkreśla, iż w związku z zaległościami na koncie ubezpieczonego organ rentowy wdrożył postępowanie egzekucyjne. W dniu 24 sierpnia 2009 r. KRUS wystawił tytuł wykonawczy nr W 18/2009 na zadłużenia za okres od 4 kwartału 2000 r. do 4 kwartału 2001 r. jednakże tytuł ten został zwrócony przez Urząd Skarbowy w dniu 11 kwietnia 2011 r. z uwagi na zgon zobowiązanego. Zatem dla należności objętych tytułem wykonawczym nr W 18/2009 zadłużenie za okres od 4 kwartału 2000 r. do 4 kwartału 2001 r. bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu do dnia 11 kwietnia 2011 r. Ponadto zawieszenie terminu przedawnienia nastąpiła w niniejszej sprawie z uwagi na prowadzone w okresie od 16 grudnia 2010 (data śmierci ubezpieczonego) do 27 maja 2011 r. (tj. do dnia uprawomocnienia się postanowienia Sądu o nabyciu spadku). Mając jednakże na uwadze wskazany 10 letni termin przedawnienia rolniczych zaległości składkowych, Sąd Okręgowy zważył, iż zgodnie z przyjętym przez organ rentowy stanowiskiem, upłynął (po uwzględnieniu okresów zawieszenia) dla okresu od 2 kwartału 2001 r. do 2 kwartału 2003 r. w 2013 r.

Zatem uwzględnienie zarzutu przedawnienia, powoduje zmianę zaskarżonej decyzji.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ §2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

J.R